

PYTANIE JAWNE

SATYRY
WADY LUDZKIE

Wady ludzkie w krzywym zwierciadle satyry

**Omów zagadnienie
na podstawie
znanych Ci satyr
Ignacego Krasickiego.
W swojej odpowiedzi
uwzględnij również
wybrany kontekst.**

Wstęp:

Celem wypowiedzi satyrycznej jest negowanie wad i ich krytyka.

Satyra ma pokazać pewien model człowieka i społeczeństwa.

Gatunek ten ma charakter dydaktyczny, ale nie moralizatorski.

Ich autor nie poucza – to nie kaznodziejstwo. Satyra ma uczyć, bawiąc. Jej kluczowym elementem jest pewne przerysowanie postaci i sytuacji, bo to pozwala na uwypuklenie tych wad, które autor chce skrytykować.

SŁONIK

Teza:

Satyra jest jednym z najlepszych sposobów na edukowanie społeczeństwa. Nie obraża, nie moralizuje, ale daje do myślenia i może być sposobem na kształtowanie właściwych postaw w społeczeństwie.

SŁONIK

Jedną z ludzkich wad opisał w swojej satyrze "Gadulstwo" Horacy.

Bohaterem satyry jest znany w okolicy gaduła, który zaczepia ludzi, by opowiedzieć im o sobie i swoim życiu. Potrafi pójść tam, gdzie jego "ofiara", byle tylko pochwalić się swoimi osiągnięciami. W swojej opinii jest najlepszym poetą, tancerzem i śpiewakiem, a także dobrym przyjacielem. Nieposkromione ambicje gaduły czynią go wewnętrznie rozchwianym, co nie pozostawało w zgodzie z zalecaną przez Horacego ideą złotego środka, która nakazywała zachowanie wewnętrznego umiaru i spokoju. Horacy podkreślił, że nadmierne ambicje i ekstrawertyczny charakter nie zjednują nam także przyjaciół, czyniąc z nas przedmiot kpin i alienując od społeczeństwa.

SŁONIK

WYDAWNICTWO

Argument

W satyrze „Żona modna” Krasicki piętnuje niezdrową fascynację cudzoziemszczyzną. Bohaterką utworu jest modna Filis, którą poślubia pewien przywiązany do tradycji i wiejskiego życia szlachcic. Nie wiąże się z nią z miłości, ale dla „czterech wiosek dziedzicznych” – czyli dla majątku. Nie wie, że kobieta całkowicie zmieni jego życie i otoczenie i nie będą to zmiany na dobre. Jeszcze przed ślubem modna Filis namawia Piotra do podpisania intercyzy.

SŁONIK

Jednym z punktów jest rozwód w razie niezgodności charakterów. Po ślubie małżonkowie wyjeżdżają na wieś kareta na resorach, której zapragnęła młoda żona. Wśród jej zachcianek znalazł się też modny kucharz, pasztetnik, stangret, cukiernik. Swoje wizje realizowała także w nowym domu. Zamiast parkanu pojawił się nowy, drewniany płot, zamiast ogrodu w stylu niemieckim – ogród w stylu angielskim. Dom Piotra przeszedł swoistą metamorfozę, po której przypominał „warszawskie pałace”. Na suficie pojawił się fresk, ściany zostały wyłożone lustrami, na mahoniowych półkach stanęły francuskie książki i modne figurki z porcelany.

SŁONIK

Wyprawiona przez żonę impreza zakończyła się pożarem stodoły.

Małżeństwo okazało się dla Piotra finansową katastrofą, a wydatki przekroczyły wartość

wniesionego przez Filis posagu. Satyra krytykuje przesadne zainteresowanie Polaków obcymi wzorami, a to mogło przyczynić się do utraty tego, co nasze, rodzime, polskie.

Inną wadą, o której pisze Krasicki jest pijaństwo. Satyra o tym tytule pokazuje, że Polak zawsze znajdzie sobie okazję do wypicia. A to imieniny żony, a to kac, a to przybycie gości, a to ciężkostrawny obiad.

Nadmierna ilość wypitego alkoholu prowadzi do zwad i kłótni.

SŁONIK

**Bohater satyry
ma świadomość szkód
płynących z pijaństwa, takich
jak brak zdrowia, krótsze życie,
kłopoty finansowe. Potrafi też
wyliczyć korzyści abstynencji,
takie jak trzeźwy umysł,
porządek w gospodarstwie,
zdrowie itp. Zapytany jednak
o cel kolejnej części dnia,
odpowiada „napiję się
wódki”. To pokazuje, że zmiana
nawyków nie jest rzeczą łatwą,
a pijaństwo jest jedną ze
społecznych przywar. Autor
satyry apeluje o rozsądek
i umiar.**

SŁONIK

Kontekst

Jedną z ludzkich wad opisał w swojej satyrze "Gadulstwo" Horacy. Bohaterem satyry jest znany w okolicy gaduła, który zaczepia ludzi, by opowiedzieć im o sobie i swoim życiu. Potrafi pójść tam, gdzie jego "ofiara", byle tylko pochwalić się swoimi osiągnięciami. W swojej opinii jest najlepszym poetą, tancerzem i śpiewakiem, a także dobrym przyjacielem. Nieposkromione ambicje gaduły czynią go wewnętrznie rozchwianym, co nie pozostawało w zgodzie z zalecaną przez Horacego ideą złotego środka, która nakazywała zachowanie wewnętrznego umiaru i spokoju. Horacy podkreślił, że nadmierne ambicje i ekstrawertyczny charakter nie zjednują nam także przyjaciół, czyniąc z nas przedmiot kpin i alienując od społeczeństwa.

SŁONIK

Zakończenie:

Satyry Krasickiego ukazują społeczne wady w krzywym zwierciadle – czyli w sposób

karykaturalny, chwilami absurdalny i przesadzony.

Wszystko po to, by pokazać nam,

które wartości są naprawdę ważne i nad jakimi wadami warto

popracować, by uczynić społeczeństwo lepszym.

SŁONIK